

Х З'ЇЗД ІНФЕКЦІОНІСТІВ УКРАЇНИ

**ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ:
ЗДОБУТКИ І ПРОБЛЕМИ
У ДІАГНОСТИЦІ, ТЕРАПІЇ ТА
ПРОФІЛАКТИЦІ**

6-7 жовтня 2021 року

м. Суми

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
“ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ”
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ: ЗДОБУТКИ І ПРОБЛЕМИ У ДІАГНОСТИЦІ, ТЕРАПІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЦІ

Х з'їзд інфекціоністів України

(6-7 жовтня 2021 року, м. Суми)

Тернопіль
ТДМУ
Укрмедкнига
2021

УДК 616.9
І 74

Редакційна колегія:

академік НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф., д-р мед. н. *М. А. Андрейчин* (відповідальний редактор), заслужений лікар України, проф., д-р мед. н. *О. А. Голубовська*, член-кореспондент НАМН України, проф., д-р мед. н. *В. І. Задорожна*, заслужений лікар України, доц., канд. мед. н. *О. Л. Івахів* (відповідальний секретар), заслужений лікар України, проф., д-р мед. н. *С. О. Крамарьов*, проф., д-р мед. н. *В. П. Малий*, проф., д-р мед. н. *В. Д. Москалюк*, проф., д-р мед. н. *О. В. Рябоконт*, проф., д-р мед. н. *Т. В. Чабан*, проф., д-р мед. н. *М. Д. Чемич*.

О.В. Рябокони, В.В. Черкаський, І.О. Кулеш, Ю.Ю. Рябокони

АНАЛІЗ ПАТОМОРФОЛОГІЧНИХ ДАНИХ ПОМЕРЛИХ ХВОРИХ ВНАСЛІДОК КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ COVID-19

Запорізький державний медичний університет,
м. Запоріжжя

Актуальність. Натепер триває вивчення особливостей патоморфологічних змін у хворих на коронавірусну хворобу COVID-19.

Мета роботи — провести аналіз патоморфологічних даних померлих хворих внаслідок коронавірусної хвороби COVID-19.

Матеріали і методи. Проаналізовано результати 41 патологоанатомічного дослідження пацієнтів, які лікувалися в КНП ОІКЛ ЗОР і померли внаслідок COVID-19. Померлі були віком від 48 до 85 років. Чоловіків - 30, жінок - 11. Діагноз COVID-19 підтверджено виявленням RNA SARS-CoV-2 у носоглотковому слизу або в мокротинні. Усі хворі були обстежені та отримували лікування згідно з діючими на відповідний час нормативними документами.

Результати та обговорення. Серед померлих внаслідок COVID-19 переважали чоловіки (73,2%), більша частина пацієнтів були похилого віку (56,1%), кожен четвертий - середнього віку, а кожен п'ятий - старечого віку.

Патоморфологічні ознаки ураження легень при COVID-19 у більшості померлих (87,8%) характеризувалися ознаками двобічної полісегментарної субтотальної геморагічної вірусної пневмонії, а саме вираженою запальною поліморфно-клітинною інфільтрацією стромы (87,8%), потовщенням стінок альвеол з помірною лімфолейкоцитарною інфільтрацією (87,8%), наявністю у просвіті альвеол макрофагів, злушеного альвеолярного епітелію (85,4%), формуванням множинних дрібних вогнищ ателектазів і дислектазів (87,8%), метаплазією епітеліоцитів (80,5%) та появою у кожного третього в окремих альвеолах пристінково розміщених еозинофільних мас за типом «гіалінових мембран» (34,1%), Проте у кожного десятого з померлих виявлені ознаки приєднання вторинної бактерійної мікрофлори з розвитком або двобічної субтотальної віруснобактерійної бронхопневмонії

(4,9%), або субтотальної фібринозногнійної бактерійної гнійної пневмонії (7,3%). У всіх померлих був виражений альвеолярно-інтерстиційний набряк. У більшості (85,4%) виявляли вогнищевий пневмофіброз.

За результатами патологоанатомічного дослідження у 9 (22,0%) померлих внаслідок COVID-19 розвинулися тромбоемболічні ускладнення. Структура та частота цих ускладнень така: частіше мав місце ішемічний інфаркт головного мозку (4), який у 3 пацієнтів був діагностований прижиттєво, а в 1 пацієнта ішемічний інфаркт стовбура мозку був встановлений лише за результатами патологоанатомічного дослідження. Трансмуральний інфаркт міокарда розвинувся у 3 хворих, при цьому у 2 пацієнтів він поєднувався з інфаркт пневмонією, що свідчило про тромбоемболію дрібних гілок легеневої артерії. Інфаркт міокарду у 2 пацієнтів був підтверджений прижиттєво за ЕКГ-змінами і підвищеним рівнем тропоніну I у крові. В 1 померлого за відсутності прижиттєво чітких клінічних та ЕКГ проявів тромбоемболії легеневої артерії, при патологоанатомічному дослідженні було виявлено рецидивну тромбоемболію дрібних гілок легеневої артерії з формуванням множинних інфарктів легеневої тканини різної давнини. В 1 хворого на тлі лікування розвився виражений катетер-пов'язаний тромбоз.

Поліорганна недостатність патоморфологічно підтверджувалася наявністю гострого тубулярного некрозу в нирках (73,2%), вогнищевих центрлобулярних некрозів в печінці (90,2%), набряком головного мозку (61,0%) з наявністю вогнищевих селективно-нейрональних некрозів. У 90,2% померлих мали місце патоморфологічні ознаки коморбідної серцево-судинної патології.

Висновки. Патоморфологічні зміни в легенях померлих внаслідок COVID-19 характеризуються у 87,8% випадків ознаками двобічної полісегментарної субтотальної геморагічної вірусної пневмонії з вираженою запальною поліморфно-клітинною інфільтрацією строми, появою у 34,1% випадках в альвеолах «гіалінових мембран». У кожного десятого були ознаки приєднання вторинної бактерійної мікрофлори. Тромботичні ускладнення підтверджені у 22,0% померлих.